

LBRIS

We know
books

Andreea Panait

**DIȚIONAR
EXPLICATIV
ȘCOLAR**

The logo for Eduard editura features a crown above a stylized, gothic-style letter 'E'. To the right of the 'E', the word 'editura' is written in a simple, lowercase sans-serif font, and below it, the name 'Eduard' is written in a larger, bold, gothic-style font.

editura
Eduard

ABREVIERI

- **Adj.:** adjectiv
- **Adj. inv.:** adjectiv invariabil
- **Adv.:** adverb
- **Aeron.:** aeronautică
- **Agric.:** agricultură
- **Agron.:** agronomie
- **Alb.:** limba albaneză
- **Anat.:** anatomie
- **Apic.:** apicultură
- **Arg.:** argotic
- **Arh.:** arhaic
- **Arheol.:** arheologie
- **Arhit.:** arhitectură
- **Astron.:** astronomie
- **Bg.:** limba bulgară
- **Biochim.:** biochimie
- **Biol.:** biologie
- **Bis.:** termen bisericesc
- **Bot.:** botanică
- **Ceh.:** limba cehă
- **Chim.:** chimie
- **Cib.:** cibernetică
- **Cin.:** cinema; cinematografie
- **Conj.:** conjuncție
- **Constr.:** construcții
- **Cont.:** contabilitate
- **Cor.:** coregrafie
- **Cosm.:** cosmografie; cosmologie
- **Cr.:** Hristos
- **Cuv.:** cuvânt
- **Cuv.am.:** cuvânt American
- **Cuv.eng.:** cuvânt englezesc
- **Depr.:** depreciativ
- **Dial.:** dialect(al)
- **Ebr.:** limba ebraică
- **Ec.pol.:** economie politică
- **Electron.:** electronică
- **Elem.:** element
- **Elt.:** electrotehnică
- **Engl.:** limba engleză
- **Engl.am.:** engleză americană
- **Entom.:** entomologie
- **Esper.:** limba esperanto
- **Et. nec.:** etimologie necunoscută
- **Expr.:** expresie
- **Fam.:** familiar
- **Farm.:** farmacie; farmacologie
- **Fig.:** figurat
- **Fil.:** filozofie
- **Filol.:** filologie
- **Fin.:** finanțe
- **Fiz.:** fizică
- **Fiziol.:** fiziologie
- **Fon.:** fonetică; fonologie
- **Fot.:** fotografie
- **Fr.:** limba franceză
- **Gen.:** genitiv
- **Geogr.:** geografie
- **Geol.:** geologie
- **Geom.:** geometrie
- **Germ.:** limba germană
- **Gr.:** limba greacă (veche)
- **Gram.:** gramatică
- **Hort.:** horticultură
- **Ind.:** industrie
- **Inform.:** informatică
- **Interj.:** interjecție
- **Invar.:** invariabil
- **Ir.:** ironic
- **Ist.:** istorie
- **It.:** limba italiană
- **Înv.:** învechit
- **Jap.:** limba japoneză
- **Jur.:** științe juridice
- **Lat.:** limba latină
- **Lat.lit.:** neologism din limba latină
- **Lat.med.:** limba latină medievală
- **Lat.pop.:** limba latină populară
- **Lingv.:** lingvistică
- **Lit.:** literatură; literar

- **Livr.:** livresc
- **Loc.:** locuțiune
- **Loc.adj.:** locuțiune adjectivală
- **Loc.adv.:** locuțiunea dverbială
- **Loc.conj.:** locuțiune conjuncțională
- **Loc.prep.:** locuțiune prepozițională
- **Loc.vb.:** locuțiune verbală
- **Log.:** logică
- **Magh.:** limba maghiară
- **Mar.:** marină
- **Mat.:** matematică
- **Mec.:** mecanică
- **Med.:** medicină
- **Med.vet.:** medicină veterinară
- **Megl.:** meglenoromână
- **Met.:** meteorologie
- **M.gr.:** limba medie greacă
- **Mil.:** termen militar
- **Min.:** mineralogie; minerit
- **Mitol.:** mitologie
- **Muz.:** muzică
- **Ngr.:** limba neogreacă
- **N.pr.:** nume propriu
- **Num.:** numeral
- **Num.adv.:** numeral adverbial
- **Num.card.:** numeral cardinal
- **Num.col.:** numeral colectiv
- **Numism.:** numismatică
- **Num.multipl.:** numeral multiplicativ
- **Num.nehot.:** numeral nehotărât
- **Num.ord.:** numeral ordinal
- **Opt.:** optică
- **Ornit.:** ornitologie
- **Peior.:** peiorativ
- **Pict.:** pictură
- **Pl.:** plural
- **Pol.:** limba poloneză
- **Pop.:** popular
- **Port.:** limba portugheză
- **Pref.:** prefix
- **Prep.:** prepoziție
- **Pron.:** pronume
- **Psih.:** psihologie
- **Rad.:** radio; radiofonie
- **Reg.:** regional
- **Rom.:** limba română
- **Rus.:** limba rusă
- **Sb.:** limba sârbă
- **Scr.:** (limba) sârbă, croată
- **S.f.:** substantiv feminin
- **Sg.:** singular
- **Silv.:** silvicultură
- **Sl.:** limba slavă (veche)
- **Slov.:** limba slovenă
- **S.f.:** substantiv feminin
- **S.m.:** substantiv masculin
- **S.n.:** substantiv neutru
- **Sp.:** limba spaniolă
- **Srb.:** limba sârbă
- **Subst.:** substantiv
- **Suf.:** sufix
- **Șt.nat.:** științele naturii
- **Tăt.:** limba tătară
- **Tc.:** limba turcă
- **Tehn.:** tehnică
- **Tel.:** televiziune
- **Teol.:** teologie
- **Text.:** industrie textilă
- **Tipogr.:** tipografie
- **Top.:** topografie
- **Țig.:** limba țigănească
- **Ucr.:** limba ucraineană
- **Unipers.:** (verb) unipersonal
- **Urb.:** urbanistică
- **V.:** vezi
- **V.c.:** vezi cuvintele
- **V. (+ limbă):** vechi
- **Var.:** variantă
- **Vb.:** verb
- **Zool.:** zoologie

A

abá,-le, *s.f.* țesătură groasă de lână INDENT (albă), din care se confecționează haine țărănești; suman, postav. [tc. *aba*]

abác,-e, *s.n.* 1. instrument de calculat cu ajutorul unor bile care se pot deplasa pe vergele orizontale paralele, utilizat pentru a efectua calcule matematice; numărătoare. 2. tabel, diagramă. [fr. *abaque*, lat. *abacus*]

abagú,-ii, *s.m.* persoană care confecționează sau vinde aba, abager. [tc. *abaci*]

abajúr,-uri, *s.n.* dispozitiv (decorativ) de metal, de sticlă, de hârtie etc. utilizat pentru a îndepărta, a coborî lumina unei lămpi într-o anumită direcție. [fr. *abat-jour*]

abandón,-uri, *s.n.* părăsire a copiilor, a familiei, fără a respecta anumite reguli morale, obligații materiale etc. 2. părăsire, renunțare la un bun sau la un drept. 3. retragere dintr-o competiție, proces, examen, probă sportivă. [fr. *abandon*]

abandoná *vb.* 1. a lăsa, a părăsi pe cineva (fără a-i acorda sprijin sau ajutor); a renunța definitiv la

ceva. 2. a se retrage dintr-o probă, proces, competiție sportivă. [fr. *abandonner*]

abanós,-și, *s.m.* 1. arbore exotic cu lemnul greu, foarte tare, de culoare negru intens, întrebuințat pentru fabricarea mobilei de lux și a unor instrumente muzicale; eben. 2. (*fig.*) *păr de abanos* = păr foarte negru. [turc. *abanoz*]

abáte¹,-ți, *s.m.* 1. titlu dat superiorului unei abații. 2. titlu onorific acordat unor preoți catolici în cinstea unor merite; persoană care poartă acest titlu. [it. *abbate*]

abáte² *vb.* 1. a (se) îndepărta de la o anumită cale sau direcție ce trebuia urmată; a-și schimba drumul, a devia; a se opri în treacăt. 2. a (se) îndepărta de la o normă fixată, o regulă, o linie de conduită etc.; a renunța. 3. (despre fenomene ale naturii) a se produce, a veni pe neașteptate (cu furie, în mod violent). 4. a deprima, a întrista, a descuraja, a doborî. [lat. *abbattere*, fr. *abattre*]

abátere,-i, *s.f.* 1. îndepărtare de la direcția inițială sau normală. 2.

- încălcare a unei dispoziții legale sau a unei reguli de conduită; infrafracțiune, contravenție. 3. (*tehn.*) diferența dintre valoarea măsurată a unei mărimi și cea reală.
- abatór,-oáre, s.n.** loc unde se sacrifică animalele și se prelucrează carnea pentru consum. [fr. *abattoir*]
- abație,-ii, s.f.** mănăstire catolică condusă de un abate sau o abatesă. [it. *abbazia*]
- abătút,-ă, adj.** descurajat, trist, deprimat, doborât.
- abcés,-e, s.n.** acumulare de puroi sub piele sau într-un organ intern; (*pop.*) buboi, furuncul. [fr. *abcès*]
- abdicá vb.** 1. a renunța la tron. 2. (*fig.*) a renunța la ceva, a ceda (datorită greutăților), a se resemna. [fr. *abdiquer*; lat. *abdicare*]
- aberánt,-ă, adj.** care se abate de la tipul normal, care constituie o aberație; greșit, eronat. [fr. *aberrant*]
- aberátie,-ii, s.f.** 1. abatere de la ce este normal și corect; denaturare. 2. absurditate, ineptie. [fr. *aberration*]
- abil,-ă, adj.** 1. îndemânatic, dibaci, priceput, iscusit. 2. șiret, șmecher, descurcăreț. [fr. *habile*]
- abilitá vb.** 1. a conferi cuiva dreptul de a practica o profesie în urma unei probe, a unui examen; a oferi un grad, un titlu; a atesta. 2. a împuternici. [germ. *habilitieren*]
- abilitáte,-i, s.f.** îndemânare, iscusință, pricepere, dibăcie. [fr. *habilité*]
- abiótic,-ă, adj.** lipsit de viață, neprielnic vieții. [fr. *abiotique*]
- abís,-uri, s.n.** adâncime foarte mare; prăpastie, hău. [fr. *abysses*]
- abisál,-ă, adj.** 1. care se află sau care trăiește la mari adâncimi în mări sau în oceane. 2. care se referă la subconștient, al sub-conștientului. [fr. *abyssal*]
- abjéct,-ă, adj.** care inspiră dispreț; infam, josnic, respingător, nelegiuit. [fr. *abject*]
- abjudecá vb.** a suspenda, a anula (un drept, un titlu) printr-o sentință judecătorească. [lat. *abjudicare*]
- abjurá vb.** a renega public o credință religioasă, o doctrină, o părere etc. [fr. *abjurer*]
- ablațiúne,-i, s.f.** 1. transportare (sub influența vântului, a apelor, a ghețarilor etc.) a materialelor rezultate din dezagregarea rocilor. 2. intervenție chirurgicală prin care se îndepărtează parțial sau total un țesut, un organ, un membru bolnav etc.
- abnegátie s.f.** devotament extrem, tragere de inimă, dăruire, sacrificiu. [fr. *abnégation*]
- abolí vb.** a anula în mod legal și oficial o lege, o hotărâre etc. [fr. *abolir*, lat. *abolere*]
- abolíționism s.n.** mișcare politică apărută la sfârșitul secolului al XVIII-lea, care urmărea desființarea sclaviei negrilor din America. [fr. *abolitionnisme*]
- abominábil,-ă, adj.** înfiorător, groaznic; dezgustător, urât. [fr. *abominable*]

B

- babán,-ă** – *adj.* (fam.) mare, de mari dimensiuni [orig.nec.]
- babilonie,-ii** – *s.f.* învălmășeală mare, dezordine, talmeș-balmeș
- babórd,-uri** – *s.n.* partea stângă a unei nave după direcția înaintării [fr. *bâbord*]
- bac,-uri** – *s.n.* ambarcație plutitoare de formă plată pentru transportul de oameni, vehicule etc. de la un mal al unei ape la celălalt; pod umblător [fr. *bac*]
- bacalaureát,-e** – 1. *s.n.* examen general susținut la absolvirea liceului; 2. *s.m.f.* persoană care a promovat un astfel de examen [fr. *baccalauréat*]
- bacantă,-e** – *s.f.* 1. (la romani) preoteasă a zeului Bachus; 2. (fig.) femeie desfrânată [fr. *bacchante*]
- bácă,-ce** – *s.f.* fruct cărnos cu miezul zemos, în care se află una sau mai multe semințe (ex: coacăza) [lat. *bacca*]
- baci** – *s.m.* cioban care conduce o stână [orig.nec.]
- bacil,-i** – *s.m.* bacterie patogenă în formă de bastonaș [fr. *bacille*]
- background,-uri** – *s.n.* 1. fundal; 2. tehnică de filmare la care fundalul este obținut prin retroproiecție [engl. *background*]
- baclavá,-le** – *s.f.* prăjitură turcească preparată din foi de plăcintă, nuci și miere sau sirop de zahăr [tc. *baklava*]
- bacșiș,-uri** – *s.n.* sumă de bani dată, peste plata cuvenită, pentru un serviciu personal [tc. *bahşiş*]
- bacterie,-ii** – *s.f.* organism microscopic unicelular de natură vegetală [fr. *bactérie*]
- bactericíd,-ă** – (despre substanțe) care are proprietatea de a distruge bacteriile [fr. *bactericide*]
- báde** – *s.m.* (pop.) 1. termen politicos de adresare către un om mai vârstnic (de la țară); 2. termen mângâietor folosit de femeile de la țară pentru bărbatul iubit [orig.nec.]
- badijoná** – *vb.* a unge un organ sau o parte bolnavă a corpului cu o soluție medicamentoasă [fr. *badigeonner*]
- bádminton** – *s.n.* joc sportiv asemănător cu tenisul, practicat cu o minge de plută prevăzută cu pene, care se aruncă cu racheta [engl., fr. *badminton*]
- bagatélá,-e** – *s.f.* 1. lucru de mică importanță; fleac [it. *bagattela*]
- bagatelizá** – *vb.* a diminua importanța unui lucru, a unei idei, a unui fapt etc.

P

páce – *s.f.* 1. stare de bună înțelegere între popoare; situație în care nu există conflicte armate sau războaie între state; 2. acord al părților beligerante asupra încetării războiului; 3. armonie, bună înțelegere; 4. liniște sufletească, stare de calm sufletesc; repaus, odihnă; liniște, tăcere; 5. (în concepțiile religioase) liniște veșnică a omului după moarte [lat. *pax, pacis*]

pachebót, -uri – *s.n.* navă maritimă pentru transportul poștei și al pasagerilor [fr. *paquebot*]

pacífic, -ă – *adj.* 1. iubitor de pace, de bună înțelegere; care tinde spre un acord [fr. *pacifique*]

pacíficá – *vb.* 1. a pune capăt unor conflicte; a restabili pacea [fr. *pacifier*]

pácoste, pacoste – *s.f.* 1. nenorocire care se abate asupra cuiva; necaz, năpastă; 2. ființă care provoacă cuiva neplăceri, necazuri, suferințe [sl. *pakostī*]

pact, -e – *s.n.* 1. acord, tratat internațional cu caracter solemn care reglementează relațiile dintre două sau mai multe state [fr. *pacté*]

padóc, -uri – *s.n.* 1. porțiune de teren îngădită (într-o pășune sau

în apropierea grajdului), unde se țin vitele vara; 2. loc împrejmuit din apropierea unui hipodrom unde sunt plimbați caii înainte de curse [fr., engl. *paddock*]

paginá – *vb.* 1. a numerota paginile sau filele unei cărți, ale unui manuscris etc.; 2. a aranja în format de pagini un text cules [fr. *paginer*]

pagină, -i – *s.f.* 1. fiecare dintre cele două fețe ale unei foi de hârtie dintr-o carte, dintr-un caiet, ziar etc.; cuprinsul textului unei asemenea fețe; 2. (fig.) moment istoric, eveniment, fapt important [lat. *pagina*]

pagubă, -e – *s.f.* 1. pierdere materială suferită de cineva sau adusă cuiva [sl. *paguba*]

pahár, -e – *s.n.* 1. vas mic (de sticlă, de material plastic etc.), de obicei de formă cilindrică, care servește pentru băut; 2. conținutul unui asemenea vas [magh. *pohár*]

pái, -e – *s.n.* 1. tulpină cilindrică subțire, goală în interior și fără ramificații, specifică plantelor graminee; (expr.) *a pune paie pe foc* = a întârâta, a ațâța; 2. (la. pl.) grămadă de asemenea tulpini rămase după treierat; 3. tub folosit pentru a sorbi anumite băuturi [lat. *palea*]